

είδα τον Μπρυκνέρ Η ανάγκη μας για όμορφα πράγματα μεγαλώνει παράλληλα με την ανέχεια των όσων άσ ...

Media: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Page: 57 Published at: 13-10-2024
Author: Surface: 1119.97 cm² Circulation: 1200
Subjects:

πήγα είδα τον Μπρυκνέρ

Μ
της Μάρνης
Κατζεμμανουλί

Η ανάγκη μας για όμορφα πράγματα μεγαλώνει παράλληλα με την ανέχεια των όσων άσχημων μας επιβλήθηκαν

Το πρόβλημα σήμερα δεν είναι ότι όλα έχουν επιιωθεί -που προφανώς δεν έχουν- αλλά πως ότι έχει επιιωθεί και μοιάζει χλιοειπωμένο προέρχεται από εκατοντάδες χιλιάδες επιδόξους συγγραφείς, ομιλητές, ποιητές και ούτω καθεξής σε ολόκληρο τον πλανήτη. Γι' αυτό και είναι όαση η κάθε στιγμή που συναντάς δεμένες μεταξύ τους λέξεις ουσιαστικές. Ανθρώπους που με πείσμα και υπομονή υφαιίνουν την ομορφιά στην ψυχή μας.

Και λέω προφανώς δεν έχουν επιιωθεί γιατί το αίριο με την απίστευτη δρομάδα* να τρέχει στον αγώνα της εξέλιξης της ανθρωπότητας που επηρεάζει το σύμπαν ολόκληρο, μπορεί ανά πάσα στιγμή να μας εκπλήξει. «Για να πατάς στέρεα στην γη, πρέπει το ένα πόδι σου να είναι έξω από αυτήν» έγραψε ο Νομπελίστας ποιητής Οδυσσεάς Ελύτης ίσως γιατί μπορούσε να διακρίνει με το μέσο του όλα αυτά που εμείς κουνάμε να δούμε με το έξω μας. Και προσέθετε στην γλύκα των σκέψεών μας πως «με τις εθoberges μπορεί να πιάνεις πουλιά, δεν πιάνεις όμως το κελαηδητό τους. Χρειάζεται η άλλη βέργα, της μαγείας, και ποιος μπορεί να την κατασκευάσει αν δεν τον 'χει από μιας αρχής δοθεί;».

Η ανάγκη του κόσμου, η ανάγκη μας για όμορφα πράγματα μεγαλώνει παράλληλα με την ανέχεια που μας έχει επιβληθεί τα τελευταία πολλά χρόνια μέσα από άδικες για την εσωτερική μας εξέλιξη και την ευημερία μας στην καθημερινότητα πολιτικές. Επίσης παγκοσμίως. Το κακό είναι πως όλα μοιάζουν να μην αλλάζουν. Η δυσφορία είναι πλέον ένα πελώριο κύμα στη θάλασσα της καθημερινότητας και ένα ωσσίβιο δεν είναι κάπου εδώ κοντά για να πιαστεί. Δεν θα σταθώ στους λυπηρούς διαλόγους και μονολόγους μέσα από τα ΜΜΕ ανθρώπων που ασκούν μέσα από το χώρο τους εξουσία, στα εξοργιστικά γεγονότα με εμπλεκόμενους ανήλικους, στην βία κατά των γυναικών κυρίως, αλλά και όσων για οποιοδήποτε λόγο -κατά την άποψη των άλλων- είναι ο αδύναμος κρίκος...

Για τους πολέμιους που παρακολουθούμε στις οθόνες μας καθημερινά... σαν να παρακολουθούμε ένα εφιαλτικό ριάλιτι σόου, ένα Truman Show που οι πρωταγωνιστές δεν μπορούν να πάρουν τη μοίρα τους στα χέρια τους... Για ποιον πολιτισμό, απολίτιστο μιλάμε;

Γι' αυτό καταφεύγω στις λέξεις. Τις λέξεις που ομορφαίνουν το άνθρωπο, όχι τις άλλες που σου δίνουν το όπλο της καταστροφής. Έναν τέτοιο άνθρωπο φιλοξένησαν φέτος τα 59 Δημήτρια, τον Γάλλο συγγραφέα, διανοητή και φιλόσοφο Πασκάλ Μπρυκνέρ, ο οποίος σε μία εκδήλωση που εξελίχθηκε σε εκ βαθέων ανάλυση της διεθνούς πολιτικής σκηνής, από την κατά-

σταση στη σημερινή Ευρώπη μέχρι τις τελευταίες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή μάγεψε το κοινό της Θεσσαλονίκης. Η αβούσα του «Παύλου Ζάννας» στο «Ολύμπιον», ήταν για σχεδόν δύο ώρες ασφκτικά γεμάτη με όρθιους αλλά και τους πιο κουρασμένους που δεν βρήκαν θέση να κάθονται τελικά ακόμα και στο πάτωμα. Είναι ο Πασκάλ Μπρυκνέρ που έχει μιλήσει για τα ανθρώπινα συναισθήματα λέγοντας ότι: «δεν υποφέρουμε από έλλειψη συναισθημάτων αλλά από υπερβολική ανάγκη για συναισθήματα... Πιστεύω ακόμα στον μεγάλο έρωτα, ακούμε να λέμε. Όμως δεν έχει νόημα να πιστεύουμε σε μία αφηρημένη έννοια, όσο αξιοθαύμαστη και αν είναι, καλύτερα να πιστεύουμε στα άτομα, τα ευάλωτα και ατελή άτομα». Σαν εμάς...

45 χρόνια πέρασαν από την χρονιά που ο Οδυσσεάς Ελύτης πήρε το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Κατά την απονομή είπε μεταξύ άλλων για την ελληνική γλώσσα: «Μου εδόθηκε, αγαπητοί φίλοι, να γράφω σε μία γλώσσα που μιλιέται μόνον από μερικά εκατομμύρια ανθρώπων. Παρόλα αυτά, μία γλώσσα που μιλιέται επί δύομιοι χιλιάδες χρόνια χωρίς διακοπή και με ελάχιστες διαφορές.

61 χρόνια πέρασαν από την απονομή του Νόμπελ Λογοτεχνίας στον ποιητή Γιώργο Σεφέρη -το πρώτο Νόμπελ για την Ελλάδα- και την ιστορική ομιλία του στην τελετή: «Σκοπός μου είναι να σας μιλήσω για μερικούς άντρες που μέτρησαν στον αγώνα για την ελληνική έκφραση, από τότε που ανασαίνουμε τον αέρα της ελευθερίας».

Για το Νόμπελ του 1963 υπήρχαν πολλοί επώνυμοι υποψήφιοι, τα ονόματα των οποίων συζητούνταν μέχρι την τελευταία στιγμή. Ήταν του φιλόσοφου, λογοτέχνη, κριτικού και πολιτικού ακτιβιστή Ζαν Πωλ Σάρτρ, του ποιητή Ρενέ Σαρ από την Γαλλία, του Χιλιανού ποιητή και διπλωμάτη Πάμπλο Νερούντα, των Άγγλων μυθιστοριογράφων Γράχαμ Γκρην και Λώρενς Ντάρρελ -ο οποίος μάλιστα είναι αυτός που μετέφρασε τον Σεφέρη στην αγγλική γλώσσα- και του Άγγλου ποιητή Ρόμπερτ Γκρέιβς.

«Ανήκω σε μία χώρα μικρή. Ένα πέτρινο ακρωτήριο στη Μεσόγειο, που δεν έχει άλλο αγαθό παρά τον αγώνα του λαού του, τη θάλασσα, και το φως του ήλιου. Είναι μικρός ο τόπος μας, αλλά η παράδοσή του είναι τεράστια και το πράγμα που τη χαρακτηρίζει είναι ότι μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή. Η ελληνική γλώσσα δεν έπαψε ποτέ της να μιλιέται. Δέχτηκε τις αλλοιώσεις που δέχεται καθετί ζωντανό, αλλά δεν παρουσιάζει κανένα χάσμα. Άλλο χαρακτηριστικό αυτής της παράδοσης είναι η αγάπη της για την ανθρωπιά- κανόνας της είναι η δικαιοσύνη...».

Η Έρση Σωτηροπούλου

Φέτος η Έρση Σωτηροπούλου ήταν η πρώτη Ελληνίδα συγγραφέας που διεκδίκησε το Νόμπελ Λογοτεχνίας και συναγωνίστηκε κορυφαία ονόματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, όπως τον Χαρούκι Μουρακάμι, την Can Xue, καθώς και την Μάργκαρετ Άτνουντ. Έχει γράψει ποιήματα, διηγήματα και μυθιστορήματα. Το βιβλίο της «Ζιγκ-ζαγκ στις νεραντζές» βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος και με το Βραβείο Μυθιστορήματος του περιοδικού Διαβάζω, το μυθιστόρημά της «Εύα» τιμήθηκε με το βραβείο του Ιδρύματος Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών και η συλλογή διηγημάτων της «Να νιώθεις μπλε, να ντύνεται κόκκινα» απέσπασε το Κρατικό βραβείο Διηγήματος το 2012. Το μυθιστόρημά της «Τι μένει από τη νύχτα» απέσπασε στη Γαλλία το Βραβείο Μεσόγειος και στις ΗΠΑ το Εθνικό βραβείο ALTA, ενώ ακόμη έχει τιμηθεί και με το βραβείο ποίησης Dante Alighieri στην Ιταλία. «...Δεν χάνουμε ποτέ από τα μάτια μας τον άνθρωπο στη θάλασσα. Δεν αφήνουμε ποτέ την άφρωστη μπέτρα μόνι. Δεν ξεχνάμε ποτέ τα φάρμακα της. Το παρόν είναι οι αραριγραμμένες σελίδες, με τα μεγάλα κενά που σημαίνουν σιωπή, την επίμονη έλλειψη επαφής, το χάδι που δεν παρόλα αυτά, όλα όσα δεν λέγονται και δεν θα ειπωθούν ποτέ. Καθρεφτίζουν τον αέρα που λείπει, αυτόν που ρουφάει άπληστα, ανελέητα η μπέτρα όπως και απ' όπου μπορεί: Μαμά έχω ήδη γεράσει, μαμά έχω κουραστεί κι εγώ, στόμα με στόμα, μου νίνεις την ζωή, μαμά δεν αντέχω, θέλω να φύγω, πνίγομαι μου ρουφάει την ζωή...»(1)

Τη Νοτιοκορεάτισσα συγγραφέα Χαν Γκανγκ τίμησε τελικά η Σουηδική Ακαδημία με το Νόμπελ Λογοτεχνίας 2024 «για την έντονη ποιητική πρόζα της που πραγματεύεται ιστορικά τραύματα και εκθέτει τον εύφραστο χαρακτήρα της ανθρώπινης ζωής».

* Πρόκειται για την λευκή Αραβική καμήλα (καμήλα η δρομάδα ή απλώς Δρομάδα) με την επιστημονική ονομασία *Camelus dromedarius* και αποτελείται -αχεδόν αποκλειστικά- από εξημερωμένα άτομα, τα οποία απαντούν στην Αφρική, την Ασία και την Αυστραλία και όταν αγωνίζονται στις καμηλοδρομίες έχουν πρατιές. Μπορούν να τρέξουν με ταχύτητες έως και 65 κμ/ώρα σε σύντομα σπριντ και να διατηρήσουν ταχύτητα 40 κμ/ώρα για μία ώρα.

1 Έρση Σωτηροπούλου, Άνθρωπος στη θάλασσα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2018

